

Lähetysseuran kehitysyhteistyö Tansaniassa

PITA: Osallistava opetus

Yläkoulujen opetuskielenä on Tansaniassa englanti, jota sekä oppilaat että opettajat osaavat heikosti erityisesti syrjäseutujen yläkouluissa. Näissä tilanteissa vieraan kielen käyttö opetuskielenä estää usein aidon oppimisen. Haasteena ovat myös vanhentuneet opettajakeskeiset, kansallisia päättökokeita painottavat, opetusmenetelmät. Ne ovat nykyisen pedagogisen tietämyksen valossa keskeisin syy Tansanian yläkoulujen heikkoihin oppimistuloksiin. Heikoimmin yläkoululaiset menestyvät matematiikan opiskelussa. Tyttöjen oppimistulokset ovat heikompia kuin poikien, oppimisvaikeuksien tunnistaminen ja oppilaiden tukeminen on vähäistä, ruumiillinen rangaistus on laajasti käytössä ja kotien ja koulun välinen yhteistyö on vähäistä. Lämpäsäyineiden, kuten ympäristökasvatuksen, opetusta ei osata integroida luontevaksi osaksi muuta oppimiskokonaisuutta. Lisäksi oppilashuollon tehtäviin valitaan yleensä koulun aineenopettajia, joilla ei ole ammatillista pätevyyttä tehtävään.

Tilanteen parantamiseksi opettajien täydennyskoulutus on keskeistä ja siksi hankekumppaniksi on valittu TUMA ja sen humanistisen ja kasvatustieteellisen tiedekunnan aineenopettajakoulutus. TUMA on Tansanian evankelisluterilaisen kirkon omistama yliopisto, jossa on viisi tiedekuntaa (humanistinen ja yhteiskuntatieteellinen, kasvatustieteellinen, oikeustieteellinen ja teologinen) ja noin 3500 opiskelijaa. Yliopiston perustehtävä on, opetuksen lisäksi, tuottaa tutkittua tietoa, ja siksi tässä hankkeessa tutkimusjulkaisut ovat tärkeä osa. Tieteellisten julkaisujen kautta on mahdollista saada pysyviä muutoksia opettajien koulutuksen kehittymisen kautta, ja julkaisut vaikuttavat koko maan koulutusjärjestelmän kehittämiseen pitkällä tähtäimellä. Lisäksi TUMAn tekemällä työllä yläasteiden opetuksen laadun kohottamiseksi ja Suomen yliopistoilla on potentiaalisia yhtymäkohtia, joita hyödynnetään tämän hankekauden aikana.

Hankkeen toinen vaihe alkoi vuoden 2018 alusta. Edellisessä vaiheessa (2014–2017) keskityttiin Merun maakunnan paikallisyhteisöjen hallinnoimien yläkoulujen aineenopetuksen (englanti, suahili, maantieto, historia, yhteiskuntaoppi) resurssien ja opetusmenetelmien kehittämiseen. Uudessa vaiheessa työ osallistavan opetuksen, oppimisvaikeuksien tukemisen ja ympäristökasvatuksen vakiinnuttamiseksi jatkuu. Lisäksi hankkeessa on uusina painotuksina kaksikielisen opetuksen ja oppilashuollon kehittäminen.

Hankkeessa on vuoden 2018 alusta mukana 24 yläkoulua ja 24 648 suoraa hyödynsaajaa ja 971 vastuunkantajaa. Epäsuoria hyödynsaajia on 350 170.

Kilwan yhteisönkehittämisohjelma

Kilwan maakunta on yksi Tansanian köyhimmistä, ja siellä asui vuoden 2012 väestönlaskennan mukaan noin 190 000 ihmistä. Alueen asukkaista yli 90 % saa elantonsa perinteisin menetelmin hoidetusta maataloudesta ja kalastuksesta. Keskimääräiseksi tulotasoksi arvioidaan 89 dollaria per henkilö (koko Tansaniassa 290 dollaria per henkilö).

Hankkeen toteuttava kumppani on Tanganyika Christian Refugee Service (TCRS). TCRS:n voimaannuttamisohjelmassa on Kilwassa mukana 10 maaseutukylää ja erilaisissa koulutuksissa 1816 suoraa

SUOMEN¹⁸⁵⁹
LÄHETYSSEURA

hyödynsaajaa ja 327 vastuunkantajaa. Hankkeen vaikutuspiirissä on suorien hyödynsaajien lisäksi 9517 henkilöä.

Ohjelman lähtökohtana on, että kestävä kehitys mahdollistuu paikallisten ihmisten oman aloitteellisuuden, organisoitumisen ja kapasiteetin kehittymisen kautta. Siksi hankkeessa koulutetaan hankealueen yhteisöjen johtajia ja jäseniä hyvästä hallinnosta, ihmisoikeuksista, kyläsuunnitelmien teosta, julkisten varojen seurannasta, ympäristöstä, vedestä ja sanitaatiosta. Lisäksi syrjäytyneille ja syrjäytymisvaarassa oleville on tarjolla luku- ja kirjoitustaitoluokkia, erilaisia viljely- ja muita tulonhankkimisryhmiä ja kyläpankkitoimintaa sekä koulutusta ja tukea pienyrittäjyyden vaatimissa taidoissa. Näiden toimenpiteiden kautta hanke ohjaa alueen kyläyhteisöjä osallistuvaan ja demokraattiseen oman yhteisönsä kehittämiseen sekä kartoittamaan itse tarpeensa ja keinot elämänlaatunsa parantamiseksi. Tällä hankekaudella kehitetään erityisesti vammaistyötä ja ympäristöystävällisiä tuotantomenetelmiä.

Morogoron yhteisönkehittämisohjelma

Morogoron alueen kylät Selous-riistansuojelualueen ja Uluguru-vuoriston välillä kuuluvat Tansanian köyhimpiin, ja siksi ne ovat mukana kyläyhteisöjen voimaannuttamisohjelmassa. Ohjelma tukee lisäksi syrjäytyneiden ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten pienyrittäjyyttä Morogoron kaupungin laita-alueilla, mikä edistää samalla kyläyhteisöjen voimaannuttamisohjelmassa tuotettujen tuotteiden markkinointia Morogoron kaupunkiin. Ohjelmaa toteuttaa Tanganyika Christian Refugee Service (TCRS).

Ohjelmassa mukana olevat 10 maaseutukylää ja Morogoron kaupungin laita-alueet valittiin yhteistyössä valtion alueellisten virkamiesten ja yhteisöjen johtajien kanssa. Suoria hyödynsaajia hankkeessa on 5020, vastuunkantajia on 387 ja hankkeen vaikutuspiirissä on 135 410 ihmistä.

Ohjelman lähtökohtana on, että kestävä kehitys mahdollistuu paikallisten ihmisten oman aloitteellisuuden, organisoitumisen ja osaamisen kehittymisen kautta. Siksi hankkeessa koulutetaan hankealueen yhteisöjen johtajia ja jäseniä hyvästä hallinnosta, ihmisoikeuksista, kyläsuunnitelmien teosta, julkisten varojen seurannasta, ympäristöstä, vedestä ja sanitaatiosta. Lisäksi syrjäytyneille ja syrjäytymisvaarassa oleville on tarjolla luku- ja kirjoitustaitoluokkia, erilaisia viljely- ja muita tulonhankkimisryhmiä ja kyläpankkitoimintaa, ja kaupungissa asuville nuorille koulutusta ja tukea pienyrittäjyyden vaatimissa taidoissa. Näiden toimenpiteiden kautta hanke ohjaa kyläyhteisöjä osallistuvaan ja demokraattiseen oman yhteisönsä kehittämiseen sekä kartoittamaan itse tarpeensa ja keinot elämänlaatunsa parantamiseksi.

Tällä hankekaudella kehitetään erityisesti vammaistyötä ja ympäristöystävällisiä tuotantomenetelmiä ja ennaltaehkäistään maanviljelijöiden, puolipaimentolaisten ja paimentolaisten välisiä konflikteja.

Vuoden 2021 aikana TCRS alkoi tehdä yhteistyötä Dar es Salaamissa olevan yhteiskunnallisen yrityksen kanssa. Hankkeessa haavoittuvassa asemassa oleville tytöille ja naisille opetetaan batiikkikankaitten tekoa sekä yrittäjyyttä, joiden avulla he voivat jatkossa hankkia toimeentulonsa itsenäisesti. Syrjäisillä seuduilla koko yhteisö otetaan mukaan toimintaan, ja sieltä löytyy myös osa batiikkikankaiden ostajista. Se ei kuitenkaan riitä, vaan markkinoita on haettava kauempaa. Dar es Salaamissa sijaitseva life style -tyylinen myymälä Make It Matter on ottanut Morogoron batiikkeja myyntiin kauppaansa. Se jalostaa niitä tuotteiksi. Tuotteet tulivat myyntiin 6.2.2021 kansainvälisenä silpomisen vastaisena päivänä.

TCRS on kokenut ja asiantunteva toimija äärimmäisessä köyhydessä elävien ja pakolaisten parissa sekä hallitsee ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan kyläyhteisöissä. Järjestön lähestymistapa on toimiva siksi, että se aktivoi kyläläiset toimimaan tietojen ja taitojen karttuessa. Esimerkiksi äärimmäisessä köyhydessä elävien tilanteen parantumisessa on keskeistä pienyrittäjyys ja siihen ohjaamisesta on TCRS:llä pitkä kokemus. Järjestön hallinnollinen osaaminen on vahvaa ja

SUOMEN¹⁸⁵⁹
LÄHETYSSEURA

työntekijöiden ammattitaito korkea. Sukupuolten välinen tasa-arvo, ympäristön huomioiminen, hiv ja aids -valistus ja vammaisten henkilöiden oikeudet ovat läpileikkaavasti mukana kaikessa TCRS:n hanketyössä.

Kishapun yhteisönkehittämishanke

Kishapun alue Shinyangan läänissä on yksi Tansanian köyhimmistä alueista. Alueen erityishaasteena on, että juomakelpoisesta vedestä on pulaa. Tilanne on huonontunut viimeisten vuosikymmenten aikana paikallisilmaston muuttuessa yhä kuivemmaksi. Syinä tähän tilanteeseen ovat muun muassa väestönkasvusta johtuva lisääntynyt polttopuiden käyttö ja perinteiset kaskiviljelymenetelmät. Nämä toimintamallit ovat muuttaneet alueen monin paikoin puoliaavikoksi. Lisäksi pohjavettä ei voi monin paikoin käyttää juomavetenä sen sisältämistä terveydelle haitallisista kemikaaleista johtuen. Uutena haasteena alueella on maailmanlaajan ilmastonmuutoksen tuoma sadeaikojen ennakoimattomuus, mikä heikentää alueen ruokaturvatilannetta.

Hankealue kattaa 14 kylää ja koulutusohjelmissa on mukana hyödynsaajina 8 313 henkilöä ja 504 vastuunkantajaa. Epäsuoria hyödynsaajia on lisäksi 31 613 henkilöä.

Tanganyika Christian Refugee Servicen (TCRS) toteuttama hanke tukee Kishapun alueen väestöä sopeutumisessa elinympäristön muutokseen ja aavikoitumisen torjunnassa metsiä kasvattamalla. Kyläyhteisöjen voimaannuttamisohjelman lähtökohtana on, että kestävä kehitys mahdollistuu paikallisten ihmisten oman aloitteellisuuden, organisoitumisen ja kapasiteetin kehittymisen kautta. Siksi hankkeessa koulutetaan hankealueen yhteisöjen johtajia ja jäseniä hyvästä hallinnosta, ihmisoikeuksista, kyläsuunnitelmien teosta, julkisten varojen seurannasta, ympäristöstä, vedestä ja sanitaatiosta. Lisäksi syrjäytyneille ja syrjäytymisvaarassa oleville on tarjolla luku- ja kirjoitustaitoluokkia, erilaisia viljely- ja muita tulonhankkimisryhmiä ja kyläpankkitoimintaa sekä koulutusta ja tukea pienyrittäjyyden vaatimissa taidoissa. Näiden toimenpiteiden kautta hanke ohjaa kyläyhteisöjä osallistuvaan ja demokraattiseen oman yhteisönsä kehittämiseen sekä kartoittamaan itse tarpeensa ja keinot elämänlaatunsa parantamiseksi. Tässä hankkeessa painotus on kestävän kehityksen ympäristökysymyksissä.

Vuoden 2020 aikana TCRS alkoi tehdä yhteistyötä London School of Hygiene and Tropical Medicine -yliopiston ja sen paikallisten kumppaneiden kanssa tasa-arvoteman parissa. Lähetysseuran tukemat väkivaltaan liittyvät koulutukset Kishapussa tulevat osaksi laajempaa yliopiston tekemää hanketta ja tutkimusta. Samalla Kishapun hanke saa käyttöönsä 36-osaisen radiodraamaan, joka on kehitetty nimenomaan Viktoriajärven alueella tehtävään työhön, jolla ehkäistään nuorten naisten ja tyttöjen seksuaalista hyväksikäyttöä. Köyhyyden vuoksi naiset ja tytöt ovat alttiita hyväksikäytölle, jossa miehet esimerkiksi lupaavat ruokaa tai vaikka kyytiä kouluun seksiä vastaan. Kishapu on Shinyangan läänissä, jossa on maan eniten lapsiavioliittoja, moniavioisuutta sekä naiseen kohdistuvaa väkivaltaa yleensä. Shinyangassa (ja Maran läänissä) 78 % naimisissa olevista naisista on kokenut fyysistä, seksuaalista tai henkistä väkivaltaa – määrä on Tansanian alueista suurin (TDHS 2019). Alueella on myös huomattavan paljon teiniraskauksia. Näiden ilmiöiden on tutkittu johtuvan pitkälti vanhoista miehistä, jotka käyttävät nuoria naisia hyväksi, ja tähän radiodraama puuttuu. Hanke toteutetaan vuonna 2020 hankituilla aurinkoenergialla toimivilla radiolla alueen talouksissa, jossa asuu vammaisia perheenjäseniä sekä vähintään yksi teinityttö. 31,9 % Shinyangan naisista ei osaa lukea (TDHS 2019), ja siksi radio on tärkeä tiedonlähde.

Ihmisarvoinen elämä vammaisille Usambaran alueella

Tansania huomioi lainsäädännössään vammaisten oikeudet, mutta ne eivät toteudu täysimääräisesti ruohonjuuritasolla ja erityisesti maaseudulla vammaisten tilanne on vaikea. Keskeisiä syitä tähän tilanteeseen ovat tarvittavan tietotaidon ja resurssien puuttuminen niin kunnallisilta päättäjiltä, vammaisten vanhemmilta, opettajilta kuin muiltakin paikallisyhteisöjen vaikuttajilta. Lisäksi koulutilat ovat usein esteellisiä ja

SUOMEN¹⁸⁵⁹
LÄHETYSSEURA

opettajilla ei ole taitoja toimia eri tavoin vammaisten lasten kanssa. Näistä syistä johtuen monet vammaiset lapset jäävät vaille mahdollisuutta opiskeluun. Lapset myös eristetään usein perinteisessä kulttuurissa kaikista sosiaalisista verkostoista ja näin heidän kehittyksensä hidastuu tai jopa estyy. Perinteinen toimintamalli on ihmisoikeuksien vastainen, ja tämän hankkeen kautta perinteisiä toimintatapoja muutetaan vammaisten ihmisoikeuksien toteutumiseksi.

Hankkeen toteuttava kumppani on Tansanian ev.lut. kirkon koillinen hiippakunta (ELCT-NED). ELCT-NED on edelläkävijä vammaisten henkilöiden oikeuksien ajamisessa Tansaniassa. Tässä hankkeessa yhdistyvät sen kahden yksikön osaaminen: kehitysvammaisille suunnatun Rainbow-koulun osaaminen etsivässä ja yhteisöpohjaisessa vammaistyössä ja Sebastian Kolowa Memorial yliopiston osaaminen erityisopetuksessa ja vaikuttamistyössä. Yhteistyön kautta vammaisten oikeus toimeentuloon paranee, kun he saavat kuntoutusta ja koulutusta.

Hanke vaikuttaa perheiden ja paikallisyhteisöjen lisäksi vastuullisten viranomaisten, opettajien ja paikallisyhteisöjen johtajien tietotaidon lisääntymiseen, jotta vammaisten oikeudet toteutuivat.

Suoria hyödynsajia hankkeessa on 2520 ja vastuunkantajia 792. Epäsuorasti hankkeesta hyötyy 6860 ihmistä.

Ilmastokestävät yhteisöt

Hanke parantaa yhteisöjen sopeutumista ilmastonmuutokseen uusissa hankekyllissä Kilwassa, Morogorossa ja Kishapussa. Hanke lisää uusien, kestävien energiaratkaisujen käyttöä ja parantaa puhtaan veden saatavuutta ja sanitaatiota. Tavoitteena on myös lisätä naisten ja nuorten toimeentulomahdollisuuksia sekä parantaa ruokaturvaa ilmastokestäviä tuotantomenetelmiä hyödyntämällä. Hankkeella edistetään myös sukupuolten välistä tasa-arvoa ja naisten johtajuutta sekä kasvatetaan paikallisjohtajien vastuuta ihmisoikeuksien toteutumisessa hyvän hallinnon mukaisesti.

Hanke laajentaa Lähetysseuran kolmen yhteisönkehityshankkeen toiminta-aluetta Kilwassa, Morogorossa ja Kishapussa. Tämän uuden hankkeen myötä toimintaa laajennetaan uusiin kyliin. Näissä uusissa kylissä työn painopiste on yhteisöjen resilienssin kasvattamisessa siten, että yhteisöt pystyvät sopeutumaan ja torjumaan ilmastonmuutosta omilla toimillaan, omalla asuinseudullaan. Keskeisessä osassa on puhtaiden energiaratkaisujen käyttöönotto, mikä erityisesti ruoantuotannossa vähentäisi painetta polttopuun hakkuuseen. Kohderyhminä on huomioitu erityisesti naiset ja tytöt.

Hanketta toteuttaa Tanganyika Christian Refugee Service (TCRS).